

SENIORNET Hur började det?...

Marta Sandén är en av eldsjälarna som låg bakom SeniorNets tillkomst i Sverige. Hon är dessutom föreningens medlem nummer 1 och fortfarande medlem och aktiv i SeniorNet-klubben på Södermalm i Stockholm. Här berättar hon om den första banbrytande tiden och delger också tankar om SeniorNets framtid.

Föredraget hölls vid ett Zoom-möte med SeniorNet-klubbarna den 26 februari 2021.

Det var andra tider...

I mitten av 1990-talet var uppgradering av medborgarnas tekniska kunskaper och färdigheter ett hett ämne i media och i politiken. En tid av allmän upphetsning över INFORMATIONSTEKNOLOGI som skulle ändra allt.

Vardagen digitaliserades för fullt. Ingen skulle lämnas utanför. I farozonen låg 55 plus: de som inte hade data i skolan, inte visste vad Internet eller vad en pc var...

I luften låg en stämning av behärskad panik, som återkommer nu på 2020 talet. En bra illustration är Understreckare i SvD 22 februari i år med rubriken "Var fjärde 70-plusare utanför e-samhället", och även den pågående P1-följetongen "Nedkopplad" och tv-programmet "Senior-surfarna". Skillnaden mellan då och nu är att gruppen i riskzonen har blivit 25 år äldre - och att digitaliseringen av alla samhällsfunktioner har gått så långt att livet utan de grundläggande kunskaperna och färdigheterna är komplicerat...och tråkigt.

Och därför är SeniorNets tid nu. Igen, på flera plan, centralt och lokalt. För att utnyttja detta "window of opportunity" gäller det att snabbt attrahera flera medlemmar, bygga upp organisationen på flera plan, centralt och lokalt. Det gäller att göra sig gällande genom 1) nya attraktiva portalfigurer, 2) uppseendeväckande initiativ och 3) partnerskap, kommersiella och ideella.

Men åter till 1996 - 1999

Många utbildningskampanjer – kurser - startades då av ABF, äldreorganisationer och av SeniorNet. Skillnaden var Seniornet-KLUBBEN: det sociala sammanhanget. Det fanns liknande lokala initiativ ex SeniorData i Saltsjöbaden, som blev en av de bästa klubbarna, under ledning av eldsjälén Henrik Iversen. Där invigdes också hösten 1996 pilotverksamheten av min dåvarande chef Ines Uusman, IT-kommissionens ordförande, kommunikationsminister.

Nyckeln till SeniorNets initiala framgång var kombination av portalfigurer, nya initiativ och flera partners.

Bra kombinationer

Det var från början en bra kombination av talanger bland grundarna: arkitekten Vivi Ann Lundeberg, erfaren ledare för folkrörelsen Kvinnor Kan, Karin Åkerblom med erfarenhet av organisation och administration där ingenting faller mellan stolarna, Pernilla Rydmark, med tålamod och förmågan att identifiera och åtgärda problem, Owe Rydell, teknisk kunnig, energisk organisatör och genuin folkbildare, Willy Jäger, teknisk och socialbegåvning, Seve Ungermark: kunnig, mångsidig, välstrukturerad journalist och webmaster.

Vivi Ann Lundeberg

Under en konferens på IVA, Ingenjörsvetenskapsakademi, presenterade jag idén om Seniornet för Tomas Ohlin och Herbert Söderström. Båda engagerade sig och bidrog med sina stora kontaktnät. IVA:s ledning, med Gunnar Hambraeus och Thomas Gluck, hjälpte i fortsättningen till med bl a lokaler för gemensamma konferenser.

Bra förebilder

På 90-talet kom Internet, websidor, mobilitet och wireless uppkopplingar med stor intensitet. Framtiden var där, påtagligt: I näringslivet, i Regeringskansliet, kommuner, i skolor. I ett historiskt perspektiv skulle man kunna säga att landets alla organiserade verksamheter höll på att kopplas upp.

Jag satt då, på IT kommissionen med uppdraget att föra vidare och förverkliga idén "internet för alla", bl a genom att leta efter utländska förebilder.

På en konferens i San Francisco 1996 träffade jag dr Mary Furlong. Hon var professor på University of California och grundare (1986) av SeniorNet i USA, "a Non profit for Seniors – for Information, Access, Voice".

Amerikanska Seniornet var påhejade och sponsrade av flera stora amerikanska dataföretag och banker- som ville åt äldre kunder, dvs få dem använda deras datalösningar - och av barnbarnen - som ville leka på dator med mormor och farfar. SeniorNet var en success story i USA.

Mary Furlong

Alla i IT Kommissionen blev omedelbart entusiastiska, stöttade med idéer och finansieringen. Jag kunde ägna mig åt byggandet av SeniorNet på halvtid, tillsammans med flera organisatoriska talanger som byggde egna lokala organisationer, som Alli Reimergård i Malmö och Olle Viklund i Göteborg.

SeniorNet växte så det knakade och 1999 fick vi internationellt erkännande i form av Global Bangemann Challenge Prize - för "promotion the use of communication technology in worldwide communities".

I Sverige tog Alli Reimergård, Malmö klubbens framgångsrika ledare, emot ett annat prestigefyllt pris: Alli minns:

"Kommer ihåg dagen vi träffades i Gyllene Salen i Stockholms Stadshus, för att ta emot Nationalencyklopedins Kunskapspris. Jag och Malmöklubben var själva nominerade till priset men jag övertalade Bra Böckers uttagningskommitté att tilldela priset hela organisationen SeniorNet. Och så blev det!"

Det här med förebilder:

"Kombination tidigare ingenjörer vid Telia och Ericsson - som ville dela med sig – och nyfikna nybörjare, mest kvinnor, som ville vara med i det nya digitala livet – blev mycket lyckad.

Så minns Owe Rydell, medlem nummer 3, den första tiden: "Det jag kommer ihåg mest var alla de informationsträffar vi hade på Telemuseum i deras hörsal där det fanns datorer som var anslutna till Internet. Vi fick vara där utan kostnad. Vivi, Karin Åkerblom och jag berättade om Internet och dess möjligheter. Jag hade hittat information om internet med bilder som jag kopierat och kunde visa hur nätet såg ut vid det tillfället, 1997! Jag jobbade tidigare i mitt liv på Radiotjänst/Sveriges Radio TV 1954-1966. En otroligt intressant tid. Ofta som "pionjär". Började som radiotelegrafist i handelsflottan. Vi hade många informationsträffar. Det var nog över tusen deltagare totalt. Det var övervägande damer som kom. De var först vid datorerna. Vi lärde ut att surfa först, och skicka e-post. Intresset var stort. Många damer var skrivmaskinkunniga vilket underlättade. Jag kände mig som folkbildare".

Karin Åkerblom, medlem nr 4:

"Telia betydde mycket. Vi bjöd in de första medlemmarna från hela landet som läst om SeniorNet i pressen till en tredagarskonferens på Telias anläggning i Nynäshamn. Där la vi grunden för förutsättningarna för klubbarna och majoriteten av dem som var med på mötet startade klubbar. Senare hade vi bibliotekssurfen som också skapade incitament att starta klubbar. Jag var inte med i styrelsen, men jag var huvudansvarig för klubbverksamheten och tog kontakt med medlemmar från platser där inga klubbar fanns för att diskutera möjligheter. Jag tror det är

viktigt att ha en person som jobbar aktivt med klubbar som intresserade personer kan vända sig till för att få stöd och hjälp och uppmuntran. Dessutom är diverse utbildningsmaterial bra att ha för att ge nystartade klubbar”.

Samarbeten och sponsring

En medveten strategi från början var att få med både PRO:s och SPF:s ordföranden i styrelsen. De utvecklade småningom egna framgångsrika verksamheter i sina organisationer - och det var ju bara bra!

Engagemanget av dåtidens kända personer var en marknadsföringsmässig viktig faktor: TV-journalisten Henrik Söderström. Tidigare generaldirektören vid Socialstyrelsen, och riksdagsledamoten Barbro Westerholm, journalisten och tidigare ordföranden i Publicistklubben Monica Boethius, tidigare VD för Sydsvenska Dagbladet Lena Wennberg, tidigare generaldirektören för Konsumentverket och SMHi Lars Ag mm. De tillförde SeniorNet status och kunskapskapital

Staten - då kommunikationsdepartementet / IT kommissionen OCH kapitalet (SEB, IBM, Microsoft, m fl) var engagerade parallellt och finansierade riksverksamheten. Samarbetet med både det offentliga och privata blev en förebild för de lokala verksamheterna.

Några lokala klubbar hade hjälp av kommunen, andra fick stöd från biblioteken. Den största svårigheten var att få tillgång till lokaler. Där förhandlade man ofta med kommunen. Samarbetet med biblioteken på riks- och lokalnivå var av högsta vikt för SeniorNets framgångsrika spridning och för grundandet av nya klubbar.

Då skulle det vara klubbar. Tiderna har dock förändrats. Myskvällar måste ersättas med digitala möten och därför är t ex ZOOM-utbildning så viktig idag.

Marta Sandén

Några sammanfattande råd från Marta

Ta vara på ”andra vågen”

- 1) nya attraktiva portalfigurer
- 2) uppseende väckande initiativ och
- 3) partnerskap, kommersiella och ideella

Alla borde lära sig Zoom!

[SeniorNet Swedens 20 års jubileum, se artikel om minnen från de första åren på sid 14-15.](#)

[Internetmuseum – Datadamer som digitaliserade världen - Marta Sandén](#)